

Hälso- och sjukvårdsavdelningen
Suzana Lundholm
Tfn 018-6170273
E-post
suzana.lundholm@regionuppsala.se

Socialdepartementet
s.hc@regeringskansliet.se
kalle.brandstedt@regeringskansliet.se
S2024/01892

Svar på remiss om tiotandvård - ett förstärkt högkostnadsskydd för tiotandvård

Sammanfattning

Utredningen har haft som uppdrag att och lämna förslag på hur tandvårdens högkostnadsskydd kan förstärkas för att mer efterlikna högkostnadsskydd i övrig vård och där äldre med sämst munhälsa prioriteras och lämna författningsförslag. Utredningen har också haft för uppgift att analysera och föreslå hur de särregler som för avgifter för asylsökande och för utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd kan tas bort utan att det påverkar rätten till tandvård som inte kan anstå och lämna förslag.

Yttrande från Region Uppsala

Region Uppsala instämmer delvis i utredningens förslag gällande reformens utformning för Tiotandvård

Region Uppsala instämmer delvis i utredningens förslag gällande anpassningar i övriga delar av det statliga tandvårdsstödet.

Region Uppsala instämmer inte i utredningens förslag gällande särregler för bland annat asylsökande

Reformens utformning

Patienten ska betala 10 procent av referenspriset och priserna på tiotandvård regleras

Region Uppsala ställer sig delvis positiv till den föreslagna reformen att patienten ska betala 10 procent av kostnaden för sin tandvård. Folk tandvården Uppsala anser att för att denna reform ska kunna vara realistisk kommer det krävas en uppräknings av referenspriset då dagens nivåer bedöms för låga för att vården ska kunna utföras

med god kvalitet. En farhåga är att priserna höjs till orimliga nivåer i andra grupper för att kompensera för det fasta priset.

Ett kommundypstillägg ska ges för tiotandvård

Region Uppsala ställer sig positiv till förslaget att patienter i glesbygd ska gynnas av en ny tandvårdsreform. Det är dock tveksamt tillägget är tillräckligt och kommer få efterfrågad effekt med ökad etablering där det finns ont om tandvårdspersonal. Förslaget att tillägget ska följa patienten och inte vårdgivaren är gott men är svårt att förutspå hur det kommer falla ut.

Patienten kan söka sig till tätorter för att erhålla planerad behandling, där de då blir mer attraktiva på grund av högre ersättning men tillgång till akut tandvård eller mindre omfattande ingrepp, kan fortfarande bli svårt att få närmare patienternas bostad. Förslaget riskerar att inte fullt ut få efterfrågad effekt.

Tiotandvård ska erbjudas personer från och med det år de fyller 67 år

Region Uppsala ställer sig tveksam till att patienter ska erbjudas vård baserat på ålder. Gruppen 67+ är en heterogen grupp, och det finns en risk för undanträngning av yngre patienter som har större behov. Regionen ställer sig dock förstående till att det i dagsläget inte finns några validerade riskbedömningssystem och anser därför att legitimerad tandvårdspersonal ska åläggas att rapportera in mera tandhälsodata till Socialstyrelsen för att de snarast möjligt kan utveckla ett riskbedömningssystem, som kan ersätta åldersindelning. Precis som nämns i utredningen så är det önskvärt att en munhälsoprofil ersätter ålder som kriterium.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) ska ges i uppdrag att följa upp och utvärdera konsekvenser och effekter av reformen tiotandvård

Då TLV är ansvariga vid införandet och ej heller ansvarar för de register som behövs för att utvärdera verksamheten, ter det sig märkligt att de ska utvärdera konsekvenser och effekter av tiotandvård. Arbetsuppgiften borde lämpligen ligga på annan myndighet som Inspektionen för Socialförsäkringen (ISF) eller Försäkringskassan.

Socialstyrelsen ska ges i uppdrag att följa upp reformen med avseende på munhälsan

Regionen ställer sig positiv till att Socialstyrelsen ska ha uppföljningsansvar men det finns risker med detta system om de endast ska följa upp de åtgärder som faktureras till Försäkringskassan. Det är viktigt att de uppgifter som rapporteras in bygger på tandvårdsdata och inte utförda åtgärder. Risker finns för en överrapportering av åtgärder för att kompensera för prisreglering.

Försäkringskassan och TLV ska ges i uppdrag att förbereda införandet av reformen tiotandvård

Region Uppsala instämmer i förslaget till att TLV ska ges uppdraget att införa reformen, men är negativa till att införandet ska ske så snart som till den 1 juli 2026. Det bedöms vara alldeles för kort tid för en så stor förändring av förmånssystemet

och riskerar att ge ökade köer till de offentliga vårdgivarna i de områden där en åldrande befolkning är vanligare förekommande.

Den totala omsättningen på tandvårdsmarknaden beräknas öka

Region Uppsala ser en risk att fast pris kommer kompenseras med åtgärdsglidning och tillägg av åtgärder för att kompensera fast pris. Detta har visats förekomma inom de regionala tandvårdsstöden vid granskningar. Införandet av Tiotandvården måste följas åt tillsammans med en väl utvecklad granskningsfunktion.

Tiotandvård från 67 år innebär att ca 29% av marknaden prisregleras

Denna förändring kommer sannolikt även att kunna påverka de offentliga aktörerna negativt ekonomiskt, då ingen offentlig aktör ligger på referenspriset i dag. Förslaget ställer också krav på en eventuell ändrad prioriteringsordning och en ökad tillströmning av patienter inom åldersgruppen.

Anpassningar i övriga delar av det statliga tandvårdsstödet

Skyldighet att ta emot ersättningsberättigade patienter och prioritera patienter efter behov

Region Uppsala ställer sig negativ till förslaget då det i realiteten innebär att patienter som är äldre än 67 som ska prioriteras. I utredningen nämns barn men ej krav att ta hand om dem, ej heller patienter inom regionens tandvårdsstöd. Personer som är äldre än 67 är en heterogen grupp som kan vara helt friska. För att vara berättigad till regionens tandvårdsstöd måste omsorgsbehovet och/eller funktionshindret vara omfattande. Om krav ställs på att ta hand om friska äldre på grund av ålder framför de sjuka finns risk för undanträngning av de sjukaste. Krav borde ställas på tandläkare att både ta hand om barn och de sjukaste för att kunna ta del ett så generöst tandvårdssystem som det statliga tandvårdsstödet är.

Region Uppsala föreslår att en solidaritetsprincip införs i tandvårdslagstiftningen i likhet med det som står i Hälso- och sjukvårdslagstiftningen

Region Uppsala ställer sig även frågande till hur uppföljningen i prioriteringsordningen ska kunna följas upp.

Ökad kontroll av inrapporterad vård och behandling, patienten ska få ökad information om den ersättning vårdgivaren ansökt om för patienten samt direktåtkomst till inrapporterad tandvård

Region Uppsala ställer sig positiv till detta förslag, då det även bedöms kunna minska risken för fakturering av samma vård i flera system, som statligt tandvårdsstöd och regionernas tandvårdsstöd.

TLV ska bistå Försäkringskassan med termer och begrepp som förenklar patientens förståelse av tillstånd och åtgärder

Region Uppsala ställer sig positiv till förslaget, men anser att det krävs tjänster som går att nå på annat sätt än via elektronisk väg, då information kommer rikta sig till en

äldre befolkning. Informationen behöver vara anpassad och kunna nås på olika sätt för att vara jämlikt.

Försäkringskassans självbetjäningssfunktion på internet bör kompletteras med möjligheten för patienten att förhandspröva sin rätt till STB

Region Uppsala är positiva till detta förslag. Även patientens karensbelopp skulle vara önskvärt att kunna vara tillgängligt för patienten.

Vårdgivarpriset för viss åtgärd inom statligt tandvårdsstöd ska innehålla alla kostnader för vald behandlingsmetod och material

Region Uppsala instämmer i huvudsak till förslaget, men då bör referenspriset gällande vissa delar av tandvårdsstödet ses över.

Försäkringskassan ska ges utökade förutsättningar att avansluta vårdgivare

Region Uppsala ställer sig positiva till detta förslag. En förutsättning att ansluta sig till regionens tandvårdsstöd till vuxna är att vårdgivaren är ansluten till Försäkringskassan. Den föreslagna förändringen ger en möjlighet till snabbare handläggning för Försäkringskassan, vilket även gör att regionerna kan avansluta oseriösa aktörer från regionernas tandvårdsstöd.

Giltighetstiden för ATB ska förlängas till tre år och åldersgränsen för förhöjt ATB ska höjas till 67 år

Region Uppsala är positiva till detta förslag. Det innebär att patienter bättre kan tas in efter behov och inte efter att förmåner försvinner om inte patienten tas in i tid.

STB ska höjas till 1000 kronor och kan sparas under 12 månader

Region Uppsala ställer sig positiva till detta förslag då det kan ge förbättrade hälsoeffekter.

Uppdraget om särregler för bland annat asylsökande

Region Uppsala instämmer inte i förslaget att ta bort 50 kr i besöksavgift för asylsökande och anslag till regionerna, då utredningen visar att administrativa kostnader överstiger de ekonomiska vinsterna och att den generella hälsan i förlängningen försämras. Detta kan ge regionen ökad kostnad för de asylsökande då de istället för tandvården riskerar att uppsöka sjukvården för allvarigare konsekvenser på grund av infektioner.

Region Uppsala befarar dessutom att regionen kommer stå utan ersättning på grund av långa handläggningstider och utdragna processer i väntan på beslut. Folktandvården har ett befolkningsansvar och kan inte neka patienter akut tandvård. De kan inte invänta beslut från myndigheter, huruvida patienter är berättigade stöd eller inte.

För Region Uppsala

Vivianne Macdisi
Vårdstyrelsens Ordförande

Johan von Knorring
Regiondirektör, Region Uppsala